מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את תוכן השיר ואת זיקתו לסיפור העקדה
- לזהות את מבנה השיר ואת נקודת התפנית שבו
- לנתח אמצעים אמנותיים ולהבין את משמעות הכותרת

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – הבנת הנקרא - רב ברירה

1. ג – עקדת יצחק
2. א – את גב אביו
3. ב – כי מצפים לירושה טובה אך הירושה היא מאכלת
4. ד – נשירת המאכלת מיד אברהם
5. ג – חמישה
6. א – אבל

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – השיר נפתח דווקא בסוף הסיפור, במילים "האיל בא אחרון"
2. לא נכון – זהו פרט חדש שגורי הוסיף ואינו מופיע בסיפור המקראי
3. לא נכון – בשיר נאמר שיצחק לא הועלה קרבן וחי חיים ארוכים וטובים
4. נכון – כך נאמר בתיאור מבנה השיר
5. לא נכון – בשיר אין קול אלוהי ואין הבטחה לברכה, בניגוד למקרא
6. לא נכון – השיר כתוב בשורה חופשית, בלי חריזה ומשקל קבועים

חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

1. האיל
2. גב
3. מאכלת
4. אבל
5. לבם
6. הוריש

חלק ד' – התאימו בין המושג להסברו

- 1 – ד (השיר מתחיל ברגע הצלת יצחק, "האיל בא אחרון")
- 2 – ג (נשירת המאכלת מידו של אברהם)
- 3 – ב (יצחק רואה רק את גב אביו המסתובב ממנו)
- 4 – ה (הבנים נולדים ומאכלת בלבם, במקום ברכה)
- 5 – א (השורה על אברהם שאינו יודע שהוא משיב לשאלת הילד)

חלק ה' – סדרו את מהלך השיר לפי הסדר הנכון

1. האיל בא אחרון - פתיחת השיר
2. אברהם מבין שהמלאך עומד מולו והמאכלת נושרת מידו
3. הילד שהותר מהחבלים רואה את גב אביו
4. מסופר שיצחק לא הועלה קרבן וחי חיים ארוכים וטובים
5. הבית החמישי: "אבל" - הצאצאים נולדים ומאכלת בלבם

חלק ו' – שאלה פתוחה לכתיבה

1. תשובה טובה תסביר שהשיר מראה את המחיר האנושי והכאב שמאחורי סיפור האמונה והגבורה, למשל באמצעות נשירת המאכלת מיד אברהם או מבט הילד בגב אביו, ותקשר זאת לרעיון שהטראומה ממשיכה לדורות הבאים.
2. תשובה טובה תתייחס לכך שבמקרא יש תקשורת ישירה (אברהם משיב לשאלת הילד), ואילו בשיר האב מראה לילד רק את גבו, מה שמבטא ריחוק ופגיעה באמון.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- עקדת יצחק
- מאכלת בלב - סמל לטראומה ולפחד העוברים מדור לדור
- כי המילה "אבל" פותחת שינוי במשמעות הסיום, מברכה לאירוניה כואבת

טיפים להפעלה:

- מומלץ לקרוא את השיר בקול לפני תחילת התרגול כדי שהתלמידים יכירו את הלשון המקראית
- כדאי להזכיר בקצרה את סיפור העקדה המקראי לפני העיסוק בשיר, לטובת תלמידים שאינם זוכרים אותו
- אפשר לעודד דיון קצר בכיתה על הכותרת האירונית לפני מעבר למשימות הכתיבה

דף תרגול: "ירושה" מאת חיים גורי

דף התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

השיר "ירושה" מספר מחדש את סיפור עקדת יצחק מהתנ"ך. בדף הזה נתרגל מה קורה בשיר ומה הוא רוצה להגיד.

📖 מילון קטן:

עקדה	הסיפור המקראי שבו אברהם כמעט מקריב את בנו יצחק
ירושה	דבר שעובר מהורים לילדים, כאן - גם כאב וזיכרון
מאכלת	סכין ששימשה בעבר להקרבת קרבנות
אירוניה	כשמשהו יוצא הפוך ממה שציפינו לו
מיתוס	סיפור ישן שיש לו משמעות חשובה בתרבות
תפנית	רגע שבו משהו בשיר או בסיפור משתנה פתאום
בית	קבוצת שורות בשיר, כמו פסקה
רמיזה	משפט שמזכיר טקסט אחר בלי לצטט אותו במלואו

1 חלק א' – הבנת הנקרא - רב ברירה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. על איזה סיפור מהתנ"ך מדבר השיר?

(א) יציאת מצרים (ב) מגדל בבל (ג) עקדת יצחק (ד) יוסף ואחיו

2. מה רואה יצחק אחרי שהתירו אותו?

(א) את גב אביו (ב) את המלאך (ג) את האיל (ד) את השמיים

3. למה הכותרת מפתיעה אותנו?

(א) כי יצחק קיבל ירושה גדולה (ב) כי מצפים לירושה טובה אך הירושה היא מאכלת

(ג) כי אברהם לא הוריש דבר (ד) כי השיר אינו עוסק בירושה כלל

4. מה חדש בשיר שלא כתוב בתנ"ך?

(א) האיל (ב) המלאך (ג) השאלה של יצחק (ד) נשירת המאכלת מיד אברהם

5. כמה בתים יש בשיר?

(א) שלושה (ב) ארבעה (ג) חמישה (ד) שישה

6. איזו מילה פותחת את הבית האחרון?

(א) אבל (ב) כי (ג) אולם (ד) ולכן

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	השיר נפתח בתיאור תחילת הסיפור, כשאברהם יוצא לדרך עם יצחק.	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
2	במקרא מתואר שהמאכלת נשרה מיד אברהם.	☐	☐
3	יצחק, כפי שמסופר בשיר, אכן הועלה קרבן ומת.	☐	☐
4	הבית השלישי, שבו הילד רואה את גב אביו, הוא הקצר ביותר בשיר.	☐	☐
5	בשיר מופיע קול אלוהי המבטיח ברכה לצאצאי יצחק, כמו במקרא.	☐	☐
6	השיר כתוב בחריזה ובמשקל קבועים.	☐	☐

3 חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. השיר נפתח במילים: " _____ בא אחרון"

2. הילד שהותר מאסוריו ראה רק את _____ אביו

3. נשרה ה _____ מידו של אברהם

4. הבית החמישי נפתח במילה " _____ " ויוצר תפנית

5. לפי השיר, הצאצאים נולדים ומאכלת ב _____

6. כותרת השיר נסגרת במילה " _____ " בסוף השיר, ויוצרת מבנה מעגלי

4 חלק ד' – התאימו בין המושג להסברו

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. פתיחה בסוף הסיפור	___	**א.** השורה על אברהם שאינו יודע שהוא משיב לשאלת הילד
2. פרט חדש שאינו במקרא	___	**ב.** יצחק רואה רק את גב אביו המסתובב ממנו
3. נקודת מבט הילד	___	**ג.** נשירת המאכלת מידו של אברהם
4. תפנית ואירוניה	___	**ד.** השיר מתחיל ברגע הצלת יצחק, "האיל בא אחרון"
5. רמיזה מקראית	___	**ה.** הבנים נולדים ומאכלת בלבם, במקום ברכה

5 חלק ה' – סדרו את מהלך השיר לפי הסדר הנכון

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	הילד שהותר מהחבלים רואה את גב אביו
☐	מסופר שיצחק לא הועלה קרבן וחי חיים ארוכים וטובים
☐	הבית החמישי: "אבל" - הצאצאים נולדים ומאכלת בלבם

☐	אברהם מבין שהמלאך עומד מולו והמאכלת נושרת מידו
☐	האיל בא אחרון - פתיחת השיר

6 חלק ו' – שאלה פתוחה לכתיבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. הסבירו מדוע ניתן לומר שהשיר "ירושה" מפרק את המיתוס של העקדה. השתמשו בדוגמה אחת מהשיר.

2. כתבו כיצד לדעתכם הקשר בין אב לבן בשיר שונה מהקשר המתואר בסיפור המקראי.

כרטיס יציאה

מהו הסיפור המקראי שהשיר "ירושה" מספר מחדש?

מהי ה"ירושה" שעוברת לצאצאים בסוף השיר?

מדוע הבית החמישי נחשב לנקודת תפנית בשיר?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀